

Scrisoare metodică Limbi clasice

În anul școlar 2011 – 2012, se derulează **3 acțiuni prioritare** care să contribuie la **sporirea accesului tuturor copiilor la o educație de calitate și la creșterea ratei de succes școlar**:

I. Reducerea absenteismului:

Una dintre cauzele absenteismului și ale insuccesului școlar este **neînțelegerea** de către elevi a importanței disciplinelor clasice studiate și lecțiile neatractive realizate de profesori. Pentru asigurarea unor repere în activitatea de planificare și proiectare a unor ore plăcute și utile, cu respectarea programelor în vigoare, se vor întreprinde următoarele acțiuni:

- Întocmirea documentelor de planificare-proiectare la limbi clasice, se va face cu respectarea reperelor oferite de modelele de planificări postate pe site-ul MECTS, în cadrul catedrelor, în aria curriculară limbă și comunicare, sau individual, de către fiecare profesor, dacă nu există posibilitatea consultărilor în cadrul comisiei metodice;
- Comisia pentru Evaluarea și Asigurarea Calității, împreună cu directorul școlii va monitorizează sistematic pregătirea pentru fiecare oră astfel:
 - desfășurarea de lecții bine proiectate, interesante și atrăgătoare pentru elevi pe baza aplicării reperelor din modelele postate pe site, care sunt un instrument flexibil de organizare și structurare a materiei;
 - schița lecției, pentru cei aflați în primii 3 ani de activitate;
 - proiectarea secvențelor nou introduse (lectura, momentul ortografic), pentru cei care au depășit examenul de definitivat;
 - constatarea, în urma asistenței la clasă, a unor deficiențe în predare conduce automat la instituirea obligativității întocmirii schiței lecției pentru o perioadă de șase luni.

Fiecare profesor **are obligația** de a **înregistra** în documentele școlare și de a **monitoriza** absențele elevilor, de a **analiza** cauzele acestora și **de a stabili, în cel mai scurt timp, un dialog cu familia elevului**, pentru a informa părinții/reprezentanții legali, dar și pentru a-i consilia și pentru a-i responsabiliza. Monitorizarea prezenței la școală a elevilor și prevenirea absenteismului este, **în primul rând, obligația cadrelor didactice (obligație consemnată în fișa postului) la fiecare oră de curs**

Se va evita **absenteismul participativ** al elevilor, fenomen care poate determina **absenteismul fizic**. Din acest motiv, lecțiile vor fi centrate pe elev, acesta participând activ la propria formare și conștientizând necesitate unei culturi clasice pentru o cultură generală solidă.

Profesorii diriginți au obligația de a monitoriza, săptămânal, frecvența elevilor și de a lua, împreună cu consiliul clasei și conducerea școlii, toate măsurile care se impun pentru a corecta și a preveni astfel de situații. Tematica prevenirii și combaterii absenteismului se află pe agenda permanentă a directorilor și coordonatorilor de școli.

Discuțiile formale și informale cu elevii privind importanța participării la cursuri, dezbaterile referitoare la cauzele absenteismului școlar, consecințele pe termen mediu și lung ale acestuia, reprezintă o constantă a procesului educativ.

II. Evaluarea cu scop de orientare și optimizare a învățării:

Legea nr. 1/2011 - Legea Educației Naționale, schimbă filosofia evaluării. Art. 71 și art. 72 prevăd:

Art. 71

- (1) Scopul evaluării este acela de a orienta și de a optimiza învățarea.*
- (2) Toate evaluările se realizează pe baza standardelor naționale de evaluare pentru fiecare disciplină, domeniu de studiu, respectiv modul de pregătire. (...)*
- (4) Controlul utilizării și al respectării standardelor naționale de evaluare de către cadrele didactice se realizează prin inspecția școlară.*
- (5) Notarea elevilor fără utilizarea și respectarea standardelor naționale și a metodelor de evaluare constituie abatere disciplinară și se sancționează conform prevederilor prezentei legi.*

Art. 72

(1) Evaluarea se centrează pe competente, oferă feed-back real elevilor și stă la baza planurilor individuale de învățare. În acest scop se va crea o bancă de instrumente de evaluare unică, având funcție orientativă, pentru a-i ajuta pe profesori în notarea la clasă.

(2) Un elev cu deficiențe de învățare beneficiază, în mod obligatoriu, de educație remedială.

Respectând contextul legislativ, fiecare profesor de limbi clasice **poate** să aplice teste predictive, atât la clasa a VIII-a, cât și la clasele liceale, având în vedere faptul că aceste teste trebuie să genereze repere pentru traseul didactic la disciplinele clasice și pentru formarea competențelor prevăzute de programele în vigoare.

Subiectele vor fi elaborate la nivel local, de către comisiile metodice/catedre de specialitate, respectând singurul element egal depărtat de fiecare elev: **programa școlară**. Evaluările inițiale devin **reper pentru adaptarea procesului de învățare la particularitățile beneficiarului direct**. **Rezultatele** obținute la testele predictive **nu vor fi consemnate în catalog**, evaluarea neavând rolul de a ierarhiza, ci de a cunoaște nivelul real al elevilor, pentru a stabili un parcurs individualizat al acestora și pentru a măsura progresul școlar realizat.

Testarea inițială se desfășoară la începutul semestrului întâi, fiind precedată de două săptămâni de recapitulare. La clasele care nu au mai studiat în anii anteriori disciplinele clasice (a VIII-a, limba latină și a IX-a, limba greacă veche), recapitularea va viza elemente care să releve reperele culturale în antichitatea greco-latină, prin lecturile suplimentare și de la disciplina istorie și elementele de vocabular specializat de la geografie, biologie, chimie, matematică etc., iar testele vor fi date în limba română. Acestea pot actualiza structurile recomandate de gândirea critică în construirea demersului didactic. Totodată, se vor invoca și elementele de istoria matematicii și de filozofie cunoscute de elevi (despre Tales din Milet, Pitagora, Platon, Aristotel etc.) La clasele a IX-a, pentru limba latină și la clasele a X-a, pentru limba greacă veche, testele pot evalua competențele specifice vizând –limba latină, respectiv greaca veche și prin raportare la limba română.

În ultimele săptămâni ale semestrului al doilea, se vor organiza **testările finale**, după o procedură asemănătoare celei menționată anterior. Situația comparativă a rezultatelor obținute de elevi la cele două testări (inițială și finală) reprezintă unul dintre indicatorii vizați de fișa postului cadrelor didactice și a directorului. În raport cu rezultatele acestor evaluări, se vor aplica **testele sumative**, la sfârșitul semestrului, construindu-se **fișa individuală de observare a elevului**, în care se vor consemna progresele școlare ale elevului. Elevilor și părinților/reprezentantului legal li se comunică, în **întâlniri individuale**, rezultatul obținut în urma evaluării. **Eventualul ecart față de programa școlară**, acțiunile pe care le propune cadrul didactic pentru **a remedia deficiențele/ a asigura progresul școlar/ a stimula performanța**, precum și măsurile necesare de susținere a elevului de către familie, sunt discutate în cadrul acestor întâlniri individuale.

La nivelul catedrelor/comisiilor metodice sunt analizate rezultatele globale ale claselor, problemele tipice și modul de acțiune didactică ce este aplicat în timpul anului școlar, pentru a asigura normalitate în parcursul școlar. Întreaga abordare metodologică este dezbătută la nivelul comisiilor metodice.

Consiliul profesoral al unității de învățământ analizează rezultatele testelor și **stabilește planul de acțiune** care conduce la ameliorarea rezultatelor școlare. Documentul se transmite spre informare Consiliului de Administrație.

Este interzisă comunicarea publică a rezultatelor individuale. Nerespectarea acestei prevederi conduce la sancționarea celor vinovați. Singura persoană autorizată să facă prezentarea publică a rezultatelor globale, fără nominalizări ale elevilor sau cadrelor didactice, cu accent pe diagnoza și măsurile propuse este directorul unității de învățământ.

III. Îmbunătățirea competențelor de lectură

Rezultatele evaluărilor internaționale cât și a celor naționale **impun intervenția imediată și unitară** pentru ameliorarea performanțelor elevilor în domeniul lecturii, lectură înțeleasă atât în **dimensiunea sa tradițională** cât și ca **alfabetizare în înțelegerea textului**. Cititul, în sens larg, este cel mai bun drum spre cunoaștere. Lectura, înțelegerea și interpretarea textului **trebuie să devină practici și preocupări obligatorii ale profesorilor, indiferent de disciplină**.

Activitatea de lectură presupune și utilizarea unui set de întrebări care contribuie la înțelegerea textului:

- **Întrebări care evaluează cunoștințele existente.** Înainte de a citi pasajul, elevul poate fi rugat să răspundă la un set de întrebări opționale despre subiectul pasajului, pentru a se observa în ce măsură elevul are **cunoștințe anterioare** despre subiect;
- **Întrebări care verifică vocabularul /solicită cunoașterea vocabularului.** Cunoștințele de vocabular sunt o parte importantă a înțelegerii;
- **Întrebări care verifică reținerea informațiilor din text.** Unele întrebări cer elevului să-și **amintească** informațiile importante din text. Acestea se referă la ideile care au fost menționate explicit, la enunțuri cheie, precum și la detalii care vin în sprijinul construirii sensului textului;
- **Întrebări care solicită formularea de deducții.** Alte întrebări care se adresează elevului după ce acesta a citit textul solicită operarea unor **deducții** pentru a construi sensul acolo unde ideile nu au fost explicitate în text.

La limbile clasice, se va încuraja **lectura elevilor în varianta tradusă**, fapt care va contribui la contactul nemijlocit al elevilor cu **universul cultural umanist**. În cadrul orelor de limbi clasice, **se va alocă, săptămânal, o secvență distinctă în structura lecției**, pentru activități care stimulează lectura din cărți care se circumscriu programei școlare și ariei de interes a elevilor, din aria curriculară limbă și comunicare și din arii complementare. Se va dezvolta segmentul de **vocabular**, cu accent pe **etimologie**, focalizându-se pe termenii științifici, reperabili la discipline precum **biologie, geografie** etc. și asigurându-se astfel **caracterul integrator al competențelor dobândite de elevi la disciplinele limbii clasice**. Se vor face **conexiuni** cu disciplinele din ariile curriculare **matematică și științe ale naturii, om și societate, arte, tehnologii**, valorificându-se astfel oportunitățile de dezvoltare a competențelor de citit-scris în **diverse situații de învățare**, inclusiv în citirea și înțelegerea schemelor, tabelelor, graficelor sau hărților. Această activitate trebuie **reflexată în structura lecției și identificată în caietele elevilor, pentru toate cadrele didactice care predau limbile clasice. Astfel de practici didactice vor asigura alfabetizarea funcțională.**

Competențele de lectură sunt vizate și în cadrul activităților extracurriculare și/sau extrașcolare și reprezintă un obiectiv explicit în cadrul programului școală după școală, acolo unde acesta este posibil.

Recomandăm lansarea de **cursuri opționale (CDS)**, având în vedere precizările din Legea Educației Naționale, privind acest segment de curriculum, cu respectarea solicitărilor elevilor. Având în vedere faptul că limbile clasice au o semnificativă **valoare istorică și culturală**, iar **nu una comunicativ-funcțională, pragmatică**, profesorii de limbi clasice vor avea în vedere accesibilizarea cunoștințelor și transferul acestora în **competențe reale culturale**, care să asigure fundamentul culturii de bază de tip umanist, dar și deschiderea către înțelegerea disciplinelor din aria științelor (vezi problemele de etimologie).

Modul în care profesorii de limbi clasice vor construi demersul didactic la fiecare oră va fi unul flexibil și atractiv. Noțiunile de limbă, strict teoretice, vor fi predate prin **compararea** cu gramatica limbii române, iar învățarea limbilor clasice va avea ca obiectiv **accesul nemijlocit la textele originare**, raportate la **forma tradusă în limba română**. În privința limbii greaca veche, aspectul pragmatic va fi indus prin corelarea cu specificul seminariilor teologice ortodoxe, aplicându-se principiul **funcționalității**.

Se pot propune și dezvolta activități extrașcolare (teatrul antic, festivalul Antichității, obiceiurile lumii antice greco-latine etc.), în colaborare cu profesorii de la alte discipline, fără a impune elevilor participarea. Miza acestora va fi sporirea prestigiului limbilor clasice în cadrul curriculumului și creșterea interesului elevilor și al societății civile pentru universul estetic, cultural, moral și lingvistic al Antichității.

Monitorizarea se va face în baza schiței secvenței din lecție și a caietelor elevilor.

Inspector General,
Mina-Maria Rusu